KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 21.10.2010
KOM(2010) 587 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DWUDZIESTE PIERWSZE SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH (2009)

SEK(2010) 1230

SPIS TREŚCI

1. Wstęp ... 3
2. Analiza realizacji funduszy strukturalnych ... 4
3. Spójność i koordynacja ... 8
4. Oceny ... 9
5. Kontrole ... 10
6. Komitety wspomagające Komisję ... 12

SPRAWOZDANIE KOMISJI

DWUDZIESTE PIERWSZE SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH (2009)

Niniejsze sprawozdanie przedstawione jest zgodnie z art. 45 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1260/1999 ustanawiającego przepisy ogólne w sprawie funduszy strukturalnych. Obejmuje ono działania związane z udzieloną w 2009 r. pomocą w ramach funduszy strukturalnych na lata 2000-2006.

Informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu są przedstawione bardziej szczegółowo w dokumencie roboczym służb Komisji stanowiącym załącznik do niniejszego sprawozdania.

1. WSTĘP

Rok 2009 był dziesiątym rokiem realizacji programów i projektów funduszy strukturalnych w ramach okresu programowania 2000-2006. W sumie w 2009 r. zarządzano 718[1] programami operacyjnymi.

Państwa członkowskie i regiony z programami o wysokich wskaźnikach wykonania mogły rozpocząć przygotowania do zamknięcia programów. Ogólne ramy dla zamknięcia programów w ramach pomocy z funduszy strukturalnych na lata 2000-2006 zostały określone w decyzji Komisji C(2006)3424 z 2006 r. zmienionej decyzjami Komisji C(2008)1362 i C(2009)960.

W świetle kryzysu finansowego oraz pakietu naprawczego zaproponowanego przez Komisję, państwom członkowskim, które wybrały taką opcję, przyznano dla poszczególnych programów przedłużenie o sześć lub dwanaście miesięcy. W sumie w przypadku 385 programów zdecydowano o przedłużeniu ich ostatecznego terminu kwalifikowalności wydatków. Ta elastyczność powinna umożliwić pełną realizację przyznanych funduszy dzięki sprostaniu nieoczekiwanym wyzwaniom związanym z absorpcją programów i, co za tym idzie, osiągnięcie celów programu.

Poza realizacją programów i projektów funduszy strukturalnych na lata 2000-2006 oraz przygotowaniem ich zamknięcia w 2009 r. Komisja brała aktywny udział w procesie realizacji 434 programów (317 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), 117 w ramach Europejskiego Funduszu Socjalnego (EFS))[2] na okres 2007-2013.

Aby móc określić wartość dodaną powstałą dzięki europejskiej polityce spójności, Komisja kontynuowała przeprowadzanie oceny ex post celów 1 i 2 na okres 2000-2006. Sprawozdanie podsumowujące ocenę ex post zostało opublikowane w

---

[1] 226 w ramach celu 1 i 2, 47 w ramach celu 3, 12 w ramach IFOR (poza celem 1), 81 w ramach INTERREG, 71 w ramach URBAN, 27 w ramach EQUAL, 73 w ramach LEADER+ oraz 181 w ramach programów działań innowacyjnych.

[2] Zob. komunikat w sprawie wyników negocjacji dotyczących strategii i programów w okresie programowania 2007-2013.

kwietniu 2010 r[3]. Ponadto oceny ex post dla wspólnotowych inicjatyw URBAN i INTERREG, rozpoczęte w 2008 r., zostały opublikowane w czerwcu 2010 r. Ocenę ex post inicjatywy wspólnotowej EQUAL rozpoczęto na początku 2009 r., a jej wstępne wyniki zostały przedstawione na początku 2010 r. Odnośnie do Instrumentu Finansowego Orientacji Rybołówstwa (IFOR) ocena ex post została rozpoczęta w 2009 r. W tym samym roku Komisja rozpoczęła także ocenę ex post programu Leader+.

Wspierano wymianę doświadczeń, zwłaszcza przez sieci międzyregionalne i miejskie oraz konferencję „Regiony na rzecz zmian gospodarczych: tworzenie sieci kontaktów, by osiągnąć wyniki", na której po raz drugi przyznano nagrody „RegioStars" za innowacyjne projekty będące przykładami dobrej praktyki.

W październiku 2009 r. Komisja zorganizowała wspólnie z Komitetem Regionów DNI OTWARTE „Europejski Tydzień Regionów i Miast". W wydarzeniu tym uczestniczyło ponad 6 000 osób.

Szwedzka prezydencja zorganizowała dwudniową konferencję dotyczącą partnerstwa i dialogu społecznego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Konferencja ta poświęcona była kluczowego znaczenia zaangażowania w EFS partnerów społecznych i ich udziałowi w tworzeniu i wdrażaniu krajowych planów naprawczych.

2. ANALIZA REALIZACJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH

2.1. Wykonanie budżetu

2.1.1. EFRR

Rok 2009 był doskonały pod względem wykonania budżetu. Łączny wskaźnik realizacji środków na płatności wyniósł 100 % rocznych przyznanych środków, przy czym państwom członkowskim wypłacono 4 100 mln EUR na realizację programów i projektów regionalnych. Podczas gdy realizacja środków na płatności w ramach celu 1 (3 100 mln EUR) była wyższa niż początkowo przewidywano (o 187 mln EUR), płatności na programy w ramach celu 2 i INTERREG były niższe niż budżet początkowy na 2009 r. (wypłacono odpowiednio 575 mln EUR i 334 mln EUR). Dodatkowo wypłacono 53 mln EUR na inne programy: URBAN i działania innowacyjne. Niższy poziom płatności na programy w ramach celu 2 i INTERREG można wytłumaczyć niezwykle wysokim wykonaniem w 2008 r., kiedy w celu pokrycia nadmiernego zapotrzebowania na płatności dokonano transferów z pozycji budżetowych dotyczących programów na lata 2007-2013. W 2009 r. tendencja ta się odwróciła i dzięki temu środki na zaległe płatności za okres 2000-2006 zostały przeniesione do pozycji budżetowych na lata 2007-2013, co pozwoliło na 100 % realizację środków na płatności na programy EFRR finansowane w ramach obu okresów programowania.

---

[3] opublikowano na stronie: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/expost_reaction_en.htm

Za cały okres 2000-2006 na koniec roku 2009 r., państwom członkowskim wypłacono 121 200 mln EUR. Daje to wskaźnik przeciętnej absorpcji dla wszystkich państw członkowskich w wysokości 93,5 % łącznego przydziału środków wynoszącego 129 600 mln EUR.

Na koniec 2009 r. zobowiązania z poprzednich lat, dla których płatności były nadal zaległe (RAL), wyniosły 8 400 mln EUR, czyli 6,4 % łącznych zobowiązań, w stosunku do 12 600 mln EUR na koniec 2008 r.

Tak jak w 2008 r., zasada „n+2" nie miała zastosowania w 2009 r. Co do zasady, ostatnia transza zobowiązań (tj. 2006) zostanie przeznaczona na dokonanie ostatecznych płatności po uzgodnieniu między państwem członkowskim a służbami Komisji, że dany program ma być zamknięty. W związku z tym kwota przeznaczona do umorzenia będzie obliczona dopiero na etapie zamknięcia danego programu operacyjnego[4].

2.1.2. EFS

Rok 2009 był satysfakcjonujący dla Europejskiego Funduszu Socjalnego. Wykorzystanie środków na płatności wyniosło 1 540 mln EUR. Odpowiada to 97 % rocznych środków przyznanych na płatności.

Łączne zaległe zobowiązania (RAL) na koniec 2009 r. wynosiły 4 800 mln EUR (w stosunku do 6 400 mln EUR w 2008 r.). Stanowi to 7 % łącznych zobowiązań na okres 2000-2006 i jest równoważne zobowiązaniom za pięć miesięcy na podstawie przeciętnej kwoty zobowiązań w wysokości 11 000 mln EUR, powstających każdego roku.

W 2009 r., tak jak w poprzednim roku, tzw. zasada „n+2" nie miała zastosowania. Łączna kwota przeznaczona do umorzenia zgodnie z zasadą „n+2" za okres programowania 2000-2006 zostanie rozliczona przy zakończeniu programów operacyjnych (art. 105 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006).

Za cały okres, na koniec roku 2009 r., wypłacono państwom członkowskim 63 800 mln EUR. Daje to wskaźnik absorpcji dla wszystkich państw członkowskich w wysokości 93 % łącznego przydziału środków wynoszącego 68 600 mln EUR.

2.1.3. EFOGR

Łączna kwota wypłacona w 2009 r. wyniosła 468,2 mln EUR tj. 97,9 % rocznych środków przyznanych na płatności (kwota 417,9 mln EUR została przetransferowana w ciągu roku na inne pozycje budżetowe poza Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOGR)). Wskaźnik realizacji środków w stosunku do budżetu początkowego środków na płatności wyniósł 52,3 %.

W wartościach bezwzględnych wypłacona kwota była znacznie niższa niż kwota wypłacona w 2008 r. (o 1 500 mln EUR). U podstaw tego zmniejszenia leżą dwie przyczyny:

---

[4] Artykuł 105 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1083/2006

– programy rozwoju obszarów wiejskich finansowane z Sekcji Orientacji EFOGR miały bardzo wysokie wskaźniki realizacji w poprzednich latach; na koniec 2008 r. 91,9 % wkładu Funduszu zaprogramowanego na cały okres zostało już wypłacone, a znaczna liczba programów (66 z całkowitej liczby 152) już osiągnęła 95 % progu dla płatności okresowych; w tych przypadkach niemożliwe były dalsze płatności aż do zamknięcia programu;

– niski poziom wydatków w ramach Sekcji Orientacji EFOGR w 2009 r. został w dużym stopniu wyrównany przez wydatki z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w wysokości 8 210 mln w ramach programowania rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 (obecnie odrębnego w stosunku do funduszy strukturalnych).

Zaległe zobowiązania (RAL) w ramach Sekcji Orientacji EFOGR na koniec 2009 r. wyniosły 1 354,6 mln EUR, co jest równoważne 6 % łącznego przydziału środków na lata 2000-2006. Kwota ta jest o 468,2 mln EUR niższa niż 1 800 mln EUR zaległych zobowiązań (RAL) na koniec 2008 r.

2.1.4. IFOR

Wskaźnik całkowitej absorpcji dla płatności wyniósł 69,5 %, przy czym 114,2 mln EUR spośród dostępnych 164,4 mln zostało wypłaconych państwom członkowskim. Odnośnie do poziomu realizacji środków na płatności, w ramach celu 1 wypłacono 103 mln EUR, a 11,1 mln EUR na inne cele.

Łączna wartość zaległych zobowiązań (RAL) dla IFOR na koniec 2009 r. wyniosła 306,2 mln EUR (w porównaniu z 449,3 mln EUR w 2008 r.). Wartość ta stanowi 7,8 % ogółu zobowiązań za okres 2000-2006.

Za cały okres, na koniec roku 2009 wypłacono państwom członkowskim 3 629 mln. Daje to wskaźnik absorpcji dla wszystkich państw członkowskich w wysokości 92,2 % łącznego przydziału środków wynoszącego 3 935 mln EUR.

2.2. Realizacja programów

2.2.1. Cel 1

Programy w ramach celu 1 skoncentrowane były na projektach dotyczących podstawowej infrastruktury (40,2 %), a blisko połowa wszystkich nakładów w tej kategorii została spożytkowana na infrastrukturę transportową (49,9 %). Ponad jedna trzecia (34,9 %) zasobów w ramach celu 1 zostało zainwestowanych w sektor produkcyjny, a projekty związane z zasobami ludzkimi stanowiły 22,5 % zasobów.

2.2.2. Cel 2

W regionach objętych celem 2 programy nadal były ukierunkowane głównie na sektor produkcji – w tę kategorię zainwestowano ponad połowę wszystkich środków finansowych (55,4 %). Drugim pod względem wsparcia polem działania była podstawowa infrastruktura, na którą przeznaczono 29,2 % wszystkich zasobów celu 2. W kategorii zasobów ludzkich (10,5 %) główne dziedziny inwestycji obejmowały: elastyczność pracowników, przedsiębiorczość, innowacje oraz technologie informacyjno-komunikacyjne (31,6 %).

2.2.3. Cel 3

Realizacja programów w ramach EFS w 2009 r. nadal koncentrowała się na europejskiej strategii zatrudnienia, szczególnie na środkach mających na celu zwiększenie zdolności do zatrudnienia na rynku pracy (30,6 % poświadczonych wydatków), uczeniu się przez całe życie (działania na rzecz szkoleń edukacyjnych i zawodowych stanowiły 22,8 % poświadczonych wydatków), włączeniu społecznym (20,8 %) oraz równych szansach (6,5 %).

2.2.4. Rybołówstwo poza celem 1

Wydatki w ramach programów IFOR poza celem 1 koncentrowały się na przetwórstwie, marketingu i promocji produktów rybołówstwa (26,7 %). Drugim najważniejszym środkiem było dostosowanie nakładu połowowego (17,8 %), a następnie odnowa i modernizacja floty rybackiej (17,5 %), wyposażenie portów rybackich (16,9 %) oraz działania pracowników sektora (szkolenia zawodowe, rybactwo przybrzeżne) (12,8 %).

2.2.5. Inicjatywy wspólnotowe

2.2.5.1. INTERREG

Do końca 2009 r. w ramach 81 programów w ramach programów sąsiedztwa INTERREG III wybrano około 18 000 projektów i sieci mających na celu zmniejszenie skutków istnienia granic państwowych, barier językowych i różnic kulturowych, a także rozwój obszarów granicznych, wsparcie rozwoju strategicznego i integracji terytorialnej większych obszarów Unii oraz lepszą integrację z państwami sąsiadującymi. Skuteczność polityk i instrumentów rozwoju regionalnego została również zwiększona w wyniku dzielenia się dobrymi praktykami oraz wymiany doświadczeń.

W 2009 r. nadal odnotowywano postępy w zakresie realizacji programów, a wskaźnik realizacji płatności wyniósł 92 %. Ogółem podczas okresu programowania umorzono 135 mln EUR zgodnie z zasadą automatycznego anulowania zobowiązań

2.2.5.2. EQUAL

W 2008 r. programy inicjatywy wspólnotowej EQUAL zostały administracyjnie zamknięte w większości państw członkowskich. Tylko kilka państw członkowskich zwróciło się z prośbą o przedłużenie ostatecznej daty kwalifikowalności do 2009 r. w celu osiągnięcia wyższego wskaźnika absorpcji i kontynuacji głównych działań.

2.2.5.3. URBAN

W 2009 r. kontynuowano prace w zakresie zarządzania 71 programami operacyjnymi w ramach wspólnotowej inicjatywy URBAN, jak również w zakresie zarządzania programem URBACT I. Program URBACT II, jeden z głównych instrumentów inicjatywy „Regiony na rzecz zmian gospodarczych" został z powodzeniem zapoczątkowany w 2008 i 2009 r. Ogółem uruchomiono dziewiętnaście sieci tematycznych i sześć grup roboczych.

2.2.5.4. LEADER+

Inicjatywa wspólnotowa LEADER+ składa się z trzech działań: realizacji strategii rozwoju regionalnego za pomocą partnerstwa publiczno-prywatnego, współpracy między obszarami wiejskimi oraz tworzenia sieci kontaktów. Do realizacji w latach 2000-2006 zatwierdzono 73 programy LEADER+ dla UE-15. Państwa, które w ostatnim czasie przystąpiły do UE, miały możliwość włączenia działań w zakresie Leader+ do programów EFOGR w ramach celu 1. W 2009 r. Komisja otrzymała także sprawozdania końcowe z programów zakończonych do końca 2008 r. Dla 41 programów Leader + złożono wnioski o przedłużenie okresu kwalifikowalności do dnia 30 czerwca 2009 r.

2.2.6. Działania innowacyjne

2.2.6.1. EFRR

Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej zarządzała również 181 regionalnymi programami działań innowacyjnych (150 z nich zostało zakończonych do dnia 31 grudnia 2009 r., z czego 28 zostało zakończonych w ciągu 2009 r.), które przyczyniają się do promowania strategicznych innowacji w regionach poprzez wypróbowywanie różnych innowacyjnych metod i praktyk mających na celu podniesienie poziomu innowacji i jakości pomocy UE w trzech obszarach: wiedzy i innowacji technologicznych, społeczeństwa informacyjnego oraz zrównoważonego rozwoju.

2.2.6.2. EFS

W ciągu 2009 r. zamknięte zostały pozostałe działania innowacyjne dla projektów z lat 2005 i 2006. Zamknięcie projektów zakończono zgodnie z planem. Jedynie jeden program nie został sfinalizowany z powodu późnego przesłania wyjaśnień przez promotora. Zamknięcia dokonano ostatecznie w pierwszym semestrze 2010 roku.

3. SPÓJNOŚĆ I KOORDYNACJA

3.1. Spójność z pozostałymi obszarami polityki Wspólnoty

W poprzednich sprawozdaniach opisano szczegółowo istotne zmiany w dążeniu do zapewnienia zgodności pomiędzy polityką spójności a innymi priorytetami polityki UE, takimi jak cele polityki konkurencji, rynku wewnętrznego, ochrony środowiska, transportu i równości płci. Nie odnotowano żadnych szczególnych zmian w wymaganiach lub oczekiwaniach wobec instytucji zarządzających w czasie, gdy programy na lata 2000-2006 weszły w fazę ostatnich miesięcy realizacji.

3.2. Koordynacja instrumentów

3.2.1. Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności

W latach 2000-2006 25 państw członkowskich korzystało ze wsparcia w ramach funduszy strukturalnych, a 13 państw członkowskich otrzymywało środki również z Funduszu Spójności, którego celem jest wspieranie mniej zamożnych krajów. Programowanie i realizacja funduszy strukturalnych zostały precyzyjnie

skoordynowane między sobą oraz z Funduszem Spójności (zwłaszcza w przypadku EFRR) w celu uniknięcia powielania wspieranych projektów.

3.2.2. Fundusze strukturalne i EBI/EFI

Komisja oraz EBI i EFI zacieśniły współpracę poprzez ustanowienie inicjatyw JASPERS, JEREMIE i JESSICA.

JASPERS – wspólna inicjatywa wsparcia projektów w regionach europejskich – jest instrumentem pomocy technicznej dla dwunastu krajów, które wstąpiły do UE w 2004 i 2007 r., w celu wsparcia przygotowania dużych projektów, które będą współfinansowane z funduszy UE. W listopadzie 2008 r. Komisja w ramach planu naprawy gospodarczej zdecydowała zwiększyć od 2009 r. zasoby przeznaczone na JASPERS o 25 % w porównaniu z 2008 r.

JEREMIE – wspólne europejskie zasoby dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – to wspólna inicjatywa Komisji i EFI (Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego), która została zaprojektowana w celu zwiększenia wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej w ramach polityki spójności, aby zwiększyć dostęp do finansowania rozwoju MŚP i inwestycji w innowacje, jak również do finansowania tworzenia nowych przedsiębiorstw.

JESSICA – wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich – to wspólna inicjatywa Komisji, EBI (Europejskiego Banku Inwestycyjnego) i CEB (Banku Rozwoju Rady Europy), która została zaprojektowana w celu zwiększenia wykorzystania instrumentów inżynierii finansowej w ramach polityki spójności, aby wesprzeć inwestycje w trwały rozwój i rewitalizację obszarów miejskich.

4. OCENY

W 2009 r. Komisja przeprowadziła kolejne oceny w celu wsparcia procesu podejmowania decyzji w ramach polityki spójności.

EFRR

W 2009 r. Komisja przeprowadziła kolejne oceny ex post celów 1 i 2 za okres 2000-2006, wykorzystując ogółem czternaście powiązanych „pakietów roboczych", aby zbadać różne aspekty skuteczności i wydajności polityki spójności. Wyniki badań zostały opublikowane w sprawozdaniu podsumowującym oceny ex post w kwietniu 2010 r.

Ponadto w 2009 r. Komisja rozpoczęła przeprowadzanie następujących ocen: 1) ocena ex post Funduszu Spójności (łącznie z byłym funduszem ISPA), 2) dwie dalsze oceny celów 1 i 2 okresu 2000-2006.

EFS

Prace nad oceną ex post funduszu EFS w okresie programowania 2000-2006 także były kontynuowane. Wstępne wyniki głównej oceny ex post funduszu EFS zostały przedstawione pod koniec 2009 lub na początku 2010 r. Ocenę ex post inicjatywy

wspólnotowej EQUAL rozpoczęto na początku 2009 r. a jej wstępne wyniki zostały przedstawione na początku 2010 r.

Oprócz głównej oceny ex post za lata 2000-2006, przeprowadzono ocenę tematyczną wsparcia z EFS dla otwartej metody koordynacji na rzecz ochrony socjalnej i włączenia społecznego, jak również ocenę wpływy EFS na funkcjonowanie rynku pracy oraz na inwestycje w infrastrukturę kapitału ludzkiego poprzez wsparcie dla systemów i struktur.

EFOGR

Ocena ex post inicjatywy LEADER+

W 2009 r. Komisja rozpoczęła ocenę ex post inicjatywy Leader+. Działanie to ma na celu ocenę skuteczności, wydajności, adekwatności i trwałości programów Leader+ i środków typu Leader+ wdrażanych odpowiednio w UE-15 i UE-10.

5. KONTROLE

5.1. EFRR

W ramach strategii uzyskania pewności co do prawidłowości wydatków poniesionych przy zamknięciu programów EFRR za okres programowania 1994-1999, między 2003 a 2009 r. przeprowadzono kontrolne postępowanie wyjaśniające dotyczące zamknięcia. W przypadku siedmiu na pięćdziesiąt cztery audytowane programy stwierdzono, że nie trzeba dokonywać żadnych korekt. W przypadku 25 programów państwa członkowskie zgodziły się na korekty finansowe zaproponowane przez Komisję. W przypadku 22 programów dokonano finansowych korekt decyzją Komisji.

Dla okresu programowania 2000-2006 rozpoczęto kontrolne postępowanie wyjaśniające w połowie 2004 r., aby zbadać skuteczność funkcjonowania głównych elementów systemów zarządzania i kontroli w państwach członkowskich w przypadku głównych programów. Audyty składają się z dwóch etapów, przeglądu systemów oraz audytu reprezentatywnej próby projektów. Wstępnie planowane prace audytowe przeprowadzane na miejscu zostały zakończone do końca 2006 r. dla UE-15 i do końca 2007 r. dla UE-10. Dodatkowo przeprowadzono audyty programów w UE-15 w 2007-2008 r., w celu poszerzenia zakresu specyficznych zagrożeń i przeciwdziałania im lub w celu śledzenia realizacji planów działania. Na koniec 2009 r. przeprowadzonych było ogółem 220 wizyt kontrolnych (z wyłączeniem INTERREG), mających na celu zbadanie funkcjonowania głównych elementów systemów zarządzania i kontroli w państwach członkowskich. Programy objęte audytem stanowią 43 % liczby głównych programów i równe są 76 % planowanego wkładu z EFRR. Jeśli chodzi o INTERREG, w 2009 r. zakończono odrębne kontrolne postępowanie wyjaśniające rozpoczęte w 2006 i kontynuowane w 2007 i 2008 r. dla większości z 23 badanych programów reprezentujących 54 % zaangażowanej kwoty.

5.2. EFS

Komisja przyjęła siedem decyzji w sprawie korekt finansowych dotyczących programów EFS na lata 1994-1999 z Luksemburga, Hiszpanii, Belgii i Finlandii.

Podczas okresu programowania 2000-2006 prace przeprowadzone przez Dyrekcję Generalną ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równości Szans obejmowały ocenę opisów systemów zarządzania i kontroli, analizę sprawozdań z audytu krajowych systemów i rocznych sprawozdań z kontroli w kontekście corocznych dwustronnych spotkań koordynacyjnych oraz trzy główne kontrolne postępowania wyjaśniające (postępowanie dotyczące weryfikacji skuteczności funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli w państwach członkowskich, postępowanie dotyczące wydatków w ramach projektów w celu uzyskania wystarczającej pewności w sprawie zgodności z ramami prawnymi oraz postępowanie dotyczące przeglądu prac organów likwidacyjnych w państwach członkowskich przy przygotowaniach do zamknięcia programów za okres 2000-2006).

W wyniku powyższych kontrolnych postępowań wyjaśniających, na koniec 2009 r. jednostki audytowe przeprowadziły wizyty kontrolne na miejscu w państwach członkowskich obejmujące 94,9 % programów operacyjnych.

5.3. EFOGR

Odnośnie do okresu 1994-1999, planowany program audytu ex post został zakończony w 2006 r. Ostatnie procedury korekt finansowych zostały zakończone w 2009 r. (ostatnia – w lutym 2010 r.).

Dla okresu 2000-2006 (UE-25) przeprowadzono w 2009 r. audyt 26 programów. Ogółem, na koniec 2009 r. objęte audytem zostały 103 z 152 programów (67,8 %), odpowiadające 21 700 mln EUR (96,4 %) z zaplanowanych wydatków ogółem. Typowymi problemami, jakie stwierdzono, były: nieprawidłowe kontrole zarządzania, brak weryfikacji kryteriów kwalifikowalności z przepisami prawodawstwa w zakresie rolnictwa oraz niski poziom niezależnych kontroli. Ustalenia te są obecnie rozpatrywane wraz z zainteresowanymi państwami członkowskimi w ramach procedury korekty finansowej. Uruchomiono kilka procedur korekt finansowych. W ciągu roku Komisja przyjęła trzy decyzje w sprawie korekt finansowych obejmujące trzy programy.

5.4. IFOR

W 2009 r. nie dokonano żadnych płatności w ramach programów za okres 1994-1999. Do końca 2009 r. zamknięto 50 z 52 programów (96 %). Procedura dla dwóch pozostałych programów zostanie zakończona w pierwszym półroczu 2010 r.

Od początku okresu programowania 2000-2006 Dyrekcja Generalna ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa przeprowadziła ogółem 53 wizyty kontrolne obejmujące wszystkie programy jednofunduszowe (osiemnaście programów reprezentujących początkowy wkład z budżetu w wysokości 3 608 mln EUR – 87 % całkowitego budżetu na lata 2000-2006) oraz osiemnaście programów wielofunduszowych, stanowiących wkład z budżetu w wysokości 374,6 mln EUR (9,5 % wstępnego budżetu 2000-2006 ogółem). Audyty systemów przeprowadzone przez Dyrekcję Generalną ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa objęły łącznie programy

stanowiące 96,5 % całkowitego początkowego wkładu IFOR na lata 2000-2006. W przypadku innych programów uzyskano pewność z badań audytowych funduszy strukturalnych przeprowadzonych przez inne Dyrekcje Generalne lub z audytów krajowych.

Dziewięć audytów IFOR przeprowadzonych w 2009 r. objęło dziesięć programów operacyjnych. W przypadku pozostałych programów audyty były ukierunkowane na weryfikację i prześledzenie skuteczności funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli za okres 2000-2006 oraz na przygotowanie do zamknięcia.

5.5. OLAF

W 2009 r. OLAF przeprowadził 38 wizyt kontrolnych w państwach członkowskich w odniesieniu do środków współfinansowanych z funduszy strukturalnych. Dwadzieścia osiem spośród tych wizyt dotyczyło kontroli na miejscu[5] (w czasie których przeprowadzono 49 kontroli na miejscu, których przedmiotem były podmioty gospodarcze), a 10 innych rodzajów kontroli przeprowadzono w celu zebrania informacji albo udzielenia pomocy krajowym organom administracji lub organom sądowym.

W 2009 r. państwa członkowskie powiadomiły Komisję, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1681/94[6] z dalszymi zmianami[7] oraz rozporządzeniem (WE) nr 1828/2006[8] z dalszymi zmianami[9], o około 4 839[10] przypadkach nieprawidłowości dotyczących kwoty w wysokości 1 200 mln EUR, które miały wpływ na współfinansowane działania w okresach programowania 1994-1999, 2000-2006 i 2007-2013. 21 powiadomień dotyczy okresu programowania 1994-1999 ze skutkiem finansowym w wysokości ok. 1 mln EUR. Państwa członkowskie poinformowały Komisję, że w niektórych przypadkach zakończono już procedury administracyjne i sądowe na poziomie krajowym i odzyskano kwotę 480,2 mln EUR.

6. KOMITETY WSPOMAGAJĄCE KOMISJĘ

6.1. Komitet Koordynujący Fundusze (COCOF)

W 2009 r. głównymi tematami omawianymi przez Komitet Koordynujący Fundusze (COCOF) były: rozporządzenie Komisji zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1828/2006, koncepcja wykorzystania wyników prac innych audytorów, wskaźniki nadużyć dla EFRR, EFS i Funduszu Spójności, dopuszczalne ryzyko, podręcznik dotyczący audytu funduszy strukturalnych i finansowanie z przydziału środków na pomoc techniczną na lata 2007-2013 zadań pomocy technicznej w ramach programów na lata 2000-2006, których koszty zostały poniesione po ostatecznym terminie kwalifikowalności.

---

5 Rozporządzenie (WE) nr 2185/1996, Dz.U. L 292 z 15.10.1996, s. 2.
6 Dz.U. L 178 z 12.7.1994, s. 43
7 Rozporządzeniem (WE) nr 2035/2005, Dz.U. L 328 z 15.12.2005, s. 8
8 Dz.U. L 371 z 27.12.2006, s.1
9 Rozporządzeniem (WE) nr 846/2009, Dz.U. L 250, z 23.9.2009, s.1
10 W 2008 r.: liczba zgłoszonych przypadków wyniosła 3 869, a całkowita kwota związana z tymi przypadkami opiewała na 528 647 682 EUR

6.2. Komitet EFS

W 2009 r. komitet EFS (utworzony na mocy art. 163 Traktatu) omawiał wsparcie z EFS dla partnerów społecznych, zestaw instrumentów wykorzystujący fundusze strukturalne i Fundusz Spójności do zapewnienia dostępu osobom niepełnosprawnych i ich niedyskryminowania. Komitet EFS omawiał także wdrożenie Europejskiego planu naprawy gospodarczej, przyszłą strategię Europa 2020 oraz szóste sprawozdanie okresowe na temat spójności gospodarczej i społecznej. Techniczna Grupa Robocza omawiała m.in. uproszczenie rozporządzenia ogólnego i rozporządzenia w sprawie EFS oraz wdrożenia uproszczonych opcji kosztów (stawki ryczałtowe, standardowe taryfy kosztów jednostkowych i płatności ryczałtowe).

6.3. Komitet ds. Struktury Agrarnej i Rozwoju Obszarów Wiejskich (STAR)

W 2009 r. Komitet STAR odbył trzy spotkania i wydał pozytywną opinię na temat jednej poprawki do programu rozwoju obszarów wiejskich SAPARD dla Bułgarii na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1268/1999.

6.4. Komitet ds. Struktur Rybołówstwa i Akwakultury (CSFA)

W 2009 r. Komitet ds. Struktur Rybołówstwa i Akwakultury (CSFA) odbył dwa spotkania. Główne punkty omawiane na spotkaniu dotyczyły oceny ex post i zamknięcia IFOR. Przedstawiono również prezentację zasad zamówień publicznych, podczas której przypomniano państwom członkowskim o ich zobowiązaniach.